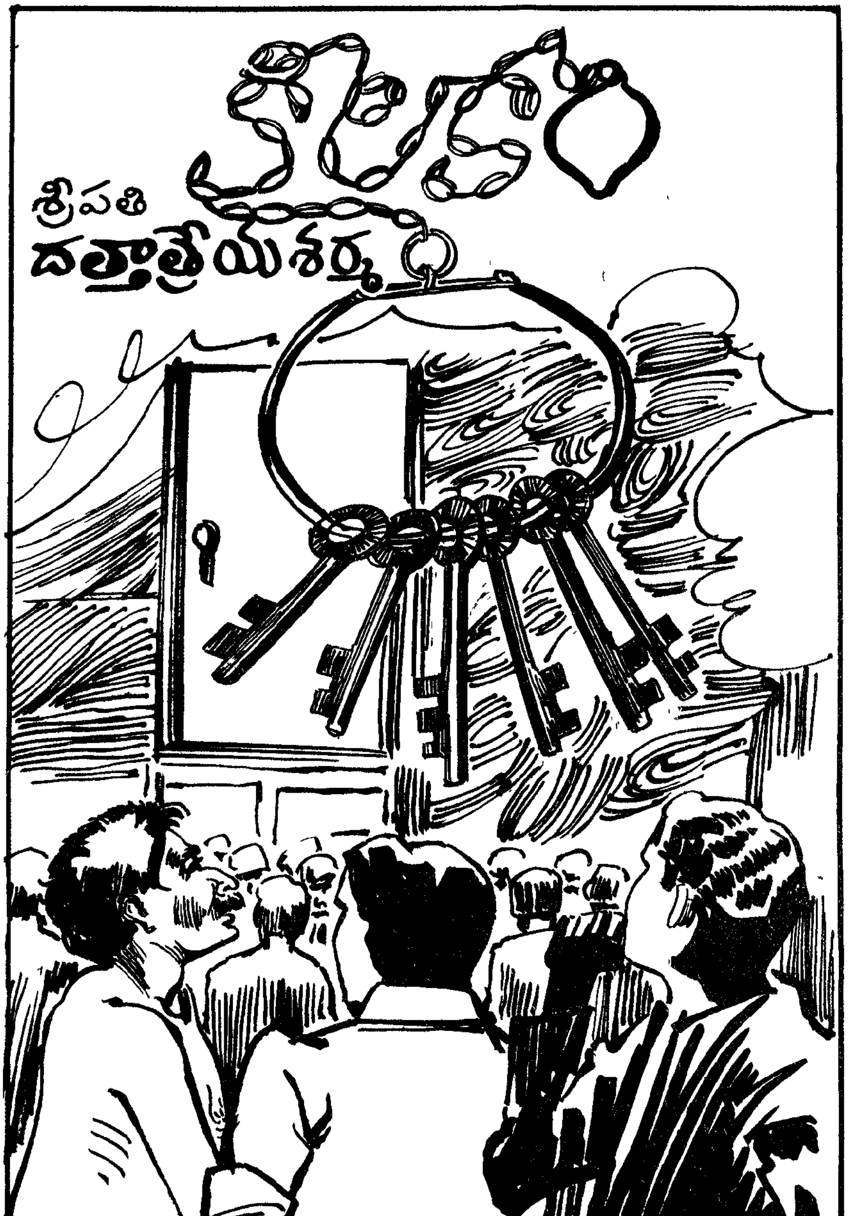

గంగమ్మ కుండలు సర్దుతూ విసుక్కొంటూంది. వెంకటయ్య గుడిశె ముందు అడుగు జారినటు చతికిలబడి వున్నాడు. వెంకటయ్యకు కోపంగా వుంది, అయినా దిగమింగుకు వూరుకొంటున్నాడు.

పిచ్చిగాడు — గంగమ్మ వెంకటయ్య పిల్లల్లో ఒకడు—వాడెన్నోవాడో! మిగతా వాళ్లంతా ఎక్కడ చచ్చారో అజావజా లేదు. కుండలో కూడుంటే అంతా అక్కడే పడి చచ్చేవాళ్లు. ఇప్పుడొక్కడూ లేదు.

ఉన్నట్టుండి పిచ్చిగాడు వెర్రెత్తినట్టు ముందున్న మట్టి బొచ్చెని ఎత్తి నేలకేసి కొట్టాడు. గంగమ్మ వెనక్కి తిరిగిచూచి.

'నీకేం వొచ్చిందిరా మాయరోగం బొచ్చె పగలేశావ్?' అని వెన్నుకొరికి వొక్కటి చరిచింది. దాంతో వాడు ఇన్సూరెన్స్ కట్టని యింపాలా కారుకి ఏక్సిడెంట్ అయినట్టు ఏడవటం మొదలుపెట్టాడు.

వెంకటయ్యకు చిర్రెత్తింది. పిచ్చిగాణ్ణి రెండిచ్చుకొన్నాడు. గంగమ్మను నాలుగు తిట్టాడు. తుపుక్కున వుమ్మేసి యింటిని తిట్టుకొంటూ లేచిపోయాడు.

పోవటం పోవటం కోమటిశెట్టి యింటికి పోయాడు, అరసోలెడు గింజలు అప్పు అడుగుదామని. వెంకటయ్య నోరు తెరవక ముందే శెట్టి ఎవరివీాదో కాట్లకుక్కలా అరుస్తున్నాడు.

'ఈ కూలి నాయాళ్లకి అప్పిచ్చేకంటే కుక్కలకేయటం నయం...సిగదరగ పట్టి కెళ్లి తింటమేగాని తెచ్చియిచ్చే నాయాలు ఒక్కడూ కనపడ్డయ్యే—' ఆ మాటలు విని వెంకటయ్య గిరుక్కున తిరిగిపోతుంటే...

కూలి జనం గుంపులు గుంపులుగా ఎగడిపోతున్నారు — మళ్లించే మనిషిలేని మందలాగ!

అందరి మొహాలు కాలిన పెనాల్లా వున్నాయి. వాళ్ల కడుపులో అగ్ని కణకణా రగులుతోంది. వెంకటయ్యకూడా ఎవర్నీ అడక్కుండానే వాళ్లవెంట పడ్డాడు. ఎక్కడికో అతనికే తెలీదు. అతను ఎవర్నీ అడగాలేదు. అసలా వెళ్లే వాళ్లల్లో ఎవరికైనా తెలుసో తెలీదో! ..అయినా ముందుకు పడదోసుకు పోతున్నారు.

* * *

ఎనిమిది గంటలైంది.
ఎండ మండిపోతోంది.

అయినా గుమాస్తా గుర్నాధం యింకా నంగం చిరిగి దించుకుపోయిన కడుపులాగా మధ్యభాగంలో పెద్ద గొయ్యిపడ్డ మడత మంచంలో పడుకొనే వున్నాడు. నిద్రపోవటం లేదు. కాని లేవడు...ఎందుకు లేవడంటే... లేవగానే అతనికివ్వాలసిన 'కాఫీ' లేదని అతని అనుమానం.

వంటింట్లో గిన్నెలు పగుల్తున్నాయి—

వాటితోపాటు చంటాడి వీపుకూడా పగుల్తోంది.

ఆ గందరగోళం గుర్నాధానికి చైనీస్ టార్చర్‌లా తయారైంది. ఇహ పడుకోలేక పోయాడు...లేచాడు...టూత్ పేస్ట్ అయిపోయింది. డొక్కలంటుకుపోయాయి దానికి. ఎంత కుస్తీపట్టినా గొప్పవాళ్ల యిన్‌కంటాక్స్ యరియర్స్‌లాగా ఒక్క పిసరకూడా రాలా. ప్రయోజనం లేక దాన్ని ఒక రాయి మీద పెట్టి మరో రాయితో కొట్టాడు. ఆ దెబ్బతో దాంట్లోంచి కొంత బయటికొచ్చినమాట నిజమేగాని అందులో సగం అతని మొహాన పడింది!

పసివాడు పాలకి సత్యాగ్రహం చేసి ప్రయోజనం లేక అరాచకానికి దిగాడు. కనపడ్డవన్నీ నేలకేసి కొడుతున్నాడు. వాడి ఆగం వుక్కుఫ్యాక్టరీ ఆందోళనంగా తయారైంది. గుర్నాధం మొహం తుడుచుకొచ్చి

'ఇంకా కాఫీ పెట్టలేదా?...'

'ఏం పెట్టి?'—అని టెన్నిస్ బంతిని నేలకేసి కొట్టినట్టు సమాధానం వచ్చింది.

'ఇవ్వాల్టికి పక్కయింట్లో అప్పు తేకూడదా?'

'మూడ్రోజులబట్టీ అదే చేసా...యివ్వాళ వాళ్లకే లేదట' గుర్నాధానికి వొళ్లుమండింది; అతని దగ్గర గనక ఆటంబాంబు వుంటే వేసి ఇల్లు, ఇల్లాలు, పిల్లల్నీకూడా— పేల్చేద్దామనుకొన్నాడు. పాలవాడు బాకీ అడగటానికి వచ్చాడు. ఇహ వరసే... కూరలవాడు, బియ్యంవాడు, చాకలాడు, పనిమనిషి......పో......పో.....పారిపో...అని సినిమాలో అంతరాత్మలా అతని కాన్షన్ ప్రబోధించింది.

గుండీలు పెట్టుకొనే బాధలేని ప్యాంటు వేసుకొంటూ సైకిల్ పెడల్‌మీద కాలు పెట్టి తోసుకొంటూ వెళి పోయాడు.

* * *

సూపర్‌వైజర్ ప్రకాశం 'కాస్త టిఫిన్‌చేసి

కీలకం

తగులబెట్టకూడదా?'—అని చిరాకు పడ్డాడు తనలో సగంమీద. ఆ సగం మరో సగం మీద 'రేపటినుంచీ యీ కాఫీనీళ్లుకూడా వుండవు' అని తిరగబడింది.

గొటగొటా కాఫీ త్రాగి బయటికి పోబోతుంటే—పెద్దాడు 'ఫెరావో' పట్టుకొని చేసి జామెట్రీబాక్స్ కొనటానికి డబ్బులికి నిలవేశాడు. వాడిమీద లంబకోణంలో లేచాడు ప్రకాశం. ప్రకాశం కొడుకు తెలివి కలవాడు.

'మీరు నామీదెగురుతారు. మాస్టరు బెంచెక్కిస్తాడు నేనేం చెయ్యను?'

ప్రకాశం మొహం ఎర్రబడ్డది. 'చావు'— అని అరిచాడు. ఆ అరుపు కొండల్లో ప్రతిధ్వనించినట్టు అతని మనసులో మార్మోగుతోంది. స్కూటర్ స్టార్ట్‌చెయ్యటానికి యీడ్చి తన్నాడు. అది తిరిగి 'కిక్' యిచ్చింది. పెట్రోల్ రిజర్వ్‌లో వుందని జ్ఞాపకం వచ్చింది......పోయినంత దూరమే పోదామని...ప్రకాశం వేగం హెచ్చించాడు. స్కూటర్ రోడ్డువెంట దుమ్ము లేపుకొంటూ వెడుతోంది.

* * *

ఇంజనీర్ మల్లారెడ్డిగారు ఎదురుగా టేబిల్‌మీదవున్న ఎర్రకాయితాన్ని చూస్తున్నాడు; నిజానికి అదే ఆయన్ని గుడ్లురిమి చూస్తోంది, అది పెద్దచదువు చదువుకొనే ఆయన పెద్ద కొడుకు యూనివర్సిటీనుంచి 'సెన్డ్‌మనీ యిమీడియట్లీ' అని యిచ్చిన రెండో టెలిగ్రాం—

చెక్‌బుక్‌లోని కౌంటర్ ఫాయిల్స్‌లోని మొత్తాలన్నీ కలిపి కూడుకొని ఆ మొత్తాన్ని మరో మొత్తంలోంచి తీసెయ్యగా వచ్చింది— వెధవ మొహం.

దిక్కుతోచక దిక్కులు చూస్తున్న రెడ్డిగారి గదిలో ఒక్కమెరుపు మెరిసింది. తిరిగి చూచాడు. అంతలో వురుము వురిమింది. మిసెస్. సరోజినీ మల్లారెడ్డి బి. ఏ... లిప్‌స్టిక్‌తో ఎర్రగావున్న పెదిమల మధ్య నుంచి నిప్పు వుమ్మేసినట్టుగా వుంది ఆయనకి.

'నాలుగు రోజులైంది...చెక్...యిమ్మని అడిగి...యివ్వాళ పంపకపోతే నా పరువు పోతుంది క్లబ్‌లో ... నా చెక్కు...డిసానర్ అయిందా...'

బంగ్లాదేశ్ శరణార్థుల సహాయార్థం ఆమె వుదారంగా రు 500/— విరాళం యిచ్చింది. దాన్ని యియ్యటానికి రెడ్డిగారు బంగ్లాదేశ్ యియ్యటానికి యాహ్యాఖాన్ బాధపడ్డట్టు బాధపడుతున్నారు.

మెదలకుండా 'చెక్'రాసి యిచ్చాడు... ఆయనకి తెలుసు 'బేలెన్స్ నిల్' — అని. అయినా ఆయన ఆమెను అసంతృప్తి పరచలేదు. ఆయన బ్రతికేదే ఆవిడకోసం! ఆమే లేకపోతే—ఆమెకు అన్ని అవసరాలే లేకపోతే రెడ్డిగారంత మంచివాడు మరోడుండేవాడు కాదు.

'థేంక్స్'—అని తియ్యగా నవ్వింది. ఆ నవ్వుకో సింపతిటిక్ వైబ్రేషన్ ప్రొడ్యూసయింది ఆయన ముఖంలో — అంతరంగ కోణంనుంచి చూస్తే అదొక వెకిలినవ్వు... వెధవనవ్వు. అంతకంటే మాటనొక్కితే నవ్వే జపాన్ బొమ్మలు ఎంతోనయం! పిల్లిలా బయటికొచ్చాడు. అప్పుడే అవిటికాలుతో కుంటుకుంటూ లోపలికి వొస్తున్న డ్రైవర్ని చూశాడు. పులైపోయాడు.

'ఇప్పుడొస్తే ఎట్టా అనుకొన్నావ్?... నిన్ను డిస్మిస్ చేస్తానని చెడామడా తిట్టాడు.

తలుపులన్నీ మూసి కొట్టిన పిల్లి అయ్యాడు డ్రైవరు.

'మారోగోలీ సాబ్...పచ్చీస్ తారీకైంది... యింకా తనఖా యియ్యలా...ఏమితిని బతకాల సార్?...ఎట్లాగ బ్రతకాలె?... పొద్దుకాడ వస్తుంటే సైకిల్ పంచరైంది.. పైసల్ లేక నస్తా బతకతా వచ్చిన' — అన్నాడు ఆయాసంగా.

రెడ్డిగారు 'వీడు నక్సలైటా?' అని అనుమానంగా చూసి 'గోటుహెల్' ముందు 'ఐ' అనుకొన్నాడో 'యు' అనుకొన్నాడో తెలీలేదు. చరచరావెళ్లి జీప్ స్టార్ట్ చేసాడు. ఫ్యూయల్ మీటర్ దాదాపు 'ఎమ్టీ'చూపుతోంది. జీపు ఆకలైన అడవిపందిలా అరిచి బయలుదేరింది.

* *

ఆ మార్గంవెంట జైత్రయాత్ర సాగుతోంది. దుమారం లేచి ఆకసానికంటుతోంది. ఆకలే ఆయుధంగా సాగిపోతున్న వాళ్లు అసహాయులో...అసహాయ శూరులో అర్థం కావటంలేదు. వాళ్లను దూసుకు

పోయిన జీపు అక్కడే నిలబడివుంది. ఇంజనీర్ మల్లారెడ్డి బొనెట్ దించేసి ఇక లాభంలేదని గట్టిగా నిట్టూర్చి చెమట తుడుచుకొంటూ సాగిపోతున్న వాళ్లను చూస్తూ నిలబడిపోయాడు.

మరికొంతదూరాన పెట్రోల్ అయిపోయిన స్కూటర్ని కాళియమర్దనం చేస్తున్నాడు సూపర్వైజర్ ప్రకాశం. ఆ యాత్ర అతన్నీ దాటి సాగిపోయింది.

ఎదురుగా ఎత్తయిన గేటుతో వో పెద్ద బంగళా పూర్వపు రాజుల కోటలా కనబడింది. దాన్ని చూడగానే భయపడ్డట్టు సుబ్బారావు గుర్నాధం సైకిల్ టైర్ బరస్టయింది.

జనం సాగిపోతున్నారు. గుర్నాధంకూడా సైకిల్ నడిపించుకొంటూ వాళ్ల వెనకగా వెడుతున్నాడు. జనం గేటు పడదోసుకొని లోపలికి వెళ్లిపోయారు.

బంగ్లాలో ప్రవేశించాడు. అది మరో ప్రపంచంలా వుంది— 'ఇదే స్వర్గం'—అనుకొన్నారు వాళ్లు—అక్కడ చల్లగా వుంది. మెత్తని పరుపులో కూరుకుపోయి ఓ మనిషి పడుకొనివున్నాడు. ఆ మనిషి వుదరం చూడిసీమపంది కడుపులా నిగనిగలాడుతోంది. దానిమీద బంతిలాంటి పిల్లాడు ఆడుకొంటున్నాడు గుమ్మడికాయమీదినిమ్మకాయలాతటస్తనిశ్చలతలో వూగుతున్నాడు.

ఆ మనిషి వాళ్లనుచూసి 'ఏమిటి?'— అన్నాడు. 'కిందటి నెల జీతాలు యియ్యలేదు...మాడి చచ్చిపోతున్నాం' అన్నారు అంతా ముక్తకంఠంతో.

క్రిందనుంచి పైకి...పైనుంచి క్రిందకు అరగంటసేపు ఎంక్వయిరీ జరిగింది. తేలిందేమిటయ్యా అంటే—

అయ్యగారు డబ్బు యియ్యలేదు—

'అయ్యగారూ ... అయ్యగారూ.. డబ్బెందుకు యియ్యలేదు?' అంటే తాళంచెవులు కనబడలేదు—

తాళంచెవులు ఎందుకు కనబడలేదు?

పిల్లవాడు ఆడుకోడానికి తీసుకున్నాడు.

పిల్లవాడా తాళంచెవులేవి?

'తాళం తీస్తే నల్లటిభూతం బయటికొస్తుందన్నావుగా... అందుకని దాచేసా...'

ఆ 'కీ' దొరుకుతుందా? 'అయ్యగారు' డబ్బిస్తాడా? వాళ్లు ఆకలిమంటకి వోర్చుకోలేక తిరగబడి లాక్కుంటారా?—

'కీ'కోసం వెతుకుతున్నారు...ఆ'కీ'లోనే వుంది' 'కీ'లకం— ●

ఈ కలిసికట్టు ఈత ఆట ప్రపంచంలో ప్రసిద్ధిగాంచిన మహిళల క్రీడ. దీనికి ఈతలో చాకచక్యం, ఈదేవారి మధ్య సమన్వయము, లయ అవసరం. ఆడేవారిలో సహనం, సంయమనం, లాలిత్యం ఉండాలి ఈ క్రీడ 1910 ప్రాంతంలో మొదలైంది. ఇటీవల అమెచ్యూర్ ఎథెల్టిక్ యూనియన్ జరిపిన ఒక పోటీలో శాంటాకేరా (కాలిఫోర్నియా) యాక్వామెండ్స్ జట్టు సీనియర్ నేషనల్ ఇండోర్ ఛాంపియన్షిప్ని గెలుచుకున్నది. చిత్రంలో నిలబడినవారు ఎమండా నారిష్, జాకీడగ్లస్, రాబిన్ కరెన్, కేతీగ్రాహమ్, కూర్చున్నవారు కిమ్ గాంటెర్మన్, గెయిల్ జాన్సన్, టెరీ ఆండర్సన్, గెయిల్ గార్డనర్.